

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal SZVOBODA JÓZSEF könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.	Megjelenik a lap minden szerdán Kéziratok nem adhatók vissza.	FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL ügyvéd.	Nyitási díjak soronként 40 fill.-ért közöltetnek. Egyes lap ára 20 fillér.	Előfizetési ár: Egész évre 8 kor. (Külöldire) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legolcsóbban számítanak.
--	--	--	--	---

Szövetkezeti ügy.

Budapesten 1904. szept. hó 7-én és következő napjain megtartott VI. nemzetközi szövetkezeti kongresszus tanulságos tanácskozási anyagából merítünk mi is kisebbkörti érdekeinkre nézve okulást; a gondolkodjunk fölötté, vajjon a szövetkezeteknek nagy arányokat öltött mozgalmá, mitéle hatással lehetne szegény népünk anyagi helyzetére és mitéle módon lehetne a közgazdasági életnek ezeket — az immár jótékony hatásnak — elismert tényezőit szélesebb körre terjeszteni.

A szövetkezetek lényege és célja kiválsan az, mint azt a kormányelnök rendkívül tartalmas meghatározásában kifejezte, *hogy elkerüljék azokat a veszedelmeket, melyek a gazdasági életben a korlátlan szabadsággal együtt járnak.*

Tehát nem a szabadságnak az ellenszere, hanem a szabadságnak, a szabadság szertelen kihasználásából előálló hátrányoknak, visszaeséseknek, lelketlen üzérkedéseknek.

Korunkban már minden számbavehető közgazdász tisztában van azzal, hogy a verseny egymagában nem elégséges az itzérkedés megakadályozására.

A különböző nyílt és hallgatag kartellek tetszés szerint alakítják az árakat, a a legnagyobb szűkséget is képesek üzleti spekulációjuk érdekében kihasználni.

A tőke uralma is végzetes és pedig legelső sorban és legfájóbban a legszegényebb néposztály éri nyomasztó voltát.

Az u. n. szocializmus állam felforgató törekvései ezekben a bajokban bírnak a legmegmagyarázhatóbb alappal, ezek azok a források, melyekhez az izgatók oly szeretettel fordulnak; a a tömeg nem azt akarja elérni, hogyan orvosolja a bajokat, ami egyedül vezethet sikerre, hanem a tőke vesztét ólajján, amit pedig

el nem érhet, hanem a kiméletlen harcban számtalan magasabb intézménynek lehet megrontója.

A szövetkezetek létének ez azonban nem egyedüli alapja és lényegének nem egyedül helyes oldala.

A fent jelölt vonatkozásban a szövetkezetek csak mint villámhárítók szerepelnek, a szövetkezeteknek azonban saját lényegükből folyó céljuk is van, ami az előbbivel kapcsolatos, de nem azonos, mert míg az előbbi cél passív, addig a kis existenciáknak *egység* és így a nagy vállalatokkal, a tőkével sikerrel harcba állítható erővé való fejlesztése azoknak aktív jellegű működési kört jelöl ki.

Ez a működés a gazdasági élet fejlődéséhez képest három fokot mutat, mind a három által igen fontos gazdasági, kulturális és politikai előnyöket biztosíthatunk magunknak, a melyeknek fejtegetése igen széles általánosságokra vezetne, ránk szűkebb körben a székely nép gazdasági erejének emelkedése a legfontosabb; valamint a kulturai fejlődés és a nemzeti sajátosságok konserválása.

A szövetkezeti élet legelső alakzataiul mindenütt a hitel-szövetkezetek jelentkeznek.

Ezen a téren értünk el már a legtöbb sikert. Ujabb időben számos hitel-szövetkezet állított fel, s ha azok a népélettel szorosan még össze nem is forrottak, erélyes működés, a vezetésnek megfelelő kezekben való letétele, megfelelő eredményt biztosíthatna. Mert valljuk meg az igazat, hogy a székely nép ugyan fogékonyasággal bír a szövetkezetek iránt, de a vezetésben hiányok mutatkoznak. Ezen a bajon segíteni azonban könnyű volna. A központokban (pl. Csik szereda) bő vezető erő kínálkozik.

Ezekkel szerves összeköttetésben kellene beállítani a községi szövetkezeteket; s ez által a vezetésre alkalmas egyéneket lehetne nevelni.

Ha azonban a hitel-szövetkezetekben nem is szűkölködünk, fogyasztási és pláne értékesítő szövetkezetek tekintetében még rendkívül kedvezőtlenek viszonyaink.

Pedig ha valahol úgy nálunk életkérdés ilyenek megteremtése.

Az kétségbevonhatatlan tény ugyanis, hogy vármegyénk még a többi testvér vármegyénél is hátrányosabb helyzetben van a gabonaneveltek tekintetében; kukoriczára pláne teljesen behozatalra van szorulva.

Milyen óriási nyereség volna a szegény székelynépre, ha a helyett, hogy 3-szor 4-szer meg kell fizetnie a kereskedő által igényelt busás nyereséget, közvetlen, illetőleg a szövetkezetek elenyészőn olesó, mert haszonra, nyereségre nem törekvő közvetítésével a termelőtől szerezhetné be szükségleteit! És így van ez számtalan szűkségleteivel.

A mellett a társulás által nyújtott szélesebbkörű áttekintés, az egyesülésben rejlő erkölcsi erő, mennyire fokozná tudását, erkölcsi érzését, szilárdítaná nemzeti érzését és megtanítaná arra a nevezetes gazdasági törvényre, mely az erők egyesítésén alapszik

Az értékesítő szövetkezetek viszonyaink között ugyan egyelőre kevesebb rendeltetéssel bírnak, de annál inkább fog fokozódni becsök nálunk is, amennyivel jobban szívünkön hordjuk, hogy valahára meggyünkben is egy kis ipart termítsünk, hogy néptünk léte ne függjön kizárólag az időjárás szeszélyeitől.

Mindezek megvalósítására azonban két szempont figyelembe vétele szükséges; először, hogy addig is, míg a szövetkezetek kellő népszerűsége jutnak, ne legyenek zárt testületek, hanem működésüket terjeszthessék ki nem tagokra is.

Mivel azonban minden kezdet nehéz s néptünk anyagi ereje és szellemi ismerete nem nyújt elég garanciát, a kormány nyujtana segítő kezét azoknak

életre keltéséhez, s ha már egyszer a növény erőteljes fejlődésnek indult, ne hogy hatalmasra növekvése akadályok által gátoltassék, akkor az állam segítő kezét is nélkülözni lehetne.

Dr.

Legujabb.

A „Csiki Lapok” eredeti táviratai.
Budapest, szept. 13. d. u. 3 óra 25 perczkor.
Csikszereda, szept. 13. d. u. 4 óra 30 perczkor.

Szerencsétlenség egy hajón.

Fiuméből jelentik, hogy az Andromeda nevű négy árboczos angol vitorlás hajó matrózai közül nyolcat valami szabálytalansággért a szolgálatból elbocsátottak. Ezek azonban boszut forraltak a hajó tisztjei ellen a tegnap este váratlanul a hajón megjelentek, az ügyelotes tisztet szidalmazták; a szakácsot tetteg bántalmazták; ki önvédelemből revolvert ráutott s mind a hat töltést a matrózokra lőtte. Egyet szíven talált a ez rögtön meghalt, másik halálosan megsebesült. A hatóság erélyes vizsgálatot indított. Ez az a hajó, melynek parancsnoka Fiuméba jövet a tengerbe ugrott a ott veszett.

Lotz Károly súlyos beteg.

Lotz Károly festőművész a mult éjszakát nagyon nyugtalanul töltötte. Az orvosok véleménye szerint életben maradásához nincs remény. Ma újabb konziliumot tartottak.

Elítelt körjegyző.

A budapesti ítélőtábla Szabó Ferencz volt ugrádmegyey körjegyzőt sikkasztásért harmad félévi börtönrre ítélte.

Nyiry miniszter Bécsben.

Nyiry miniszter Budapestről Bécsbe érkezett, hol a hadügyminiszterrel tanácskozott. Utazása összefüggésben van az véderő törvényjavaslattal.

A megyey közigazgatási bizottság ülése.

Csikszereda, 1904. szept. 12.

A közigazgatási bizottság ma tartotta meg havi rendező ülést Mikó Bálint főispán elnökelete alatt A jegyzőkönyvet *Br. Rudnyánszky* Sándor tiszti. eljegyző vezette. Főispán mindenek előtt mély részvétellel emlékezett meg Mihály

A „CSIKI LAPOK” TÁRCZAJA.

Emléklül.

Fátyolos lett az ég boltja
A hold letűnt, csillag sincsen
Megkérdezem egy felhőtől:
Szeret-e még drága kincsem?

Hideg szellő lebben felém,
Jele, hogy már közelg a tél...
Kedves babám, szép szerelmem!
Te bizony csak elfeledtél...

Tudok én egy régi nótát
Ugy szól abban minden strófa:
Ugy szép a rét hogyha tarka.
Azért leány legyen csalfa...

Ujfaluai Rózsika.

Egy kis ethnografia.

Egy szép nyári nap délutánján vidám lány társaság volt együtt az örökké mosolygó Kovács Juczikáéknál. Kedves ragyogó nap volt, a minő itt nálunk csak egy júniusi nap lehet. Tele volt örömmel a levegő, mi átragadt a társaságra a vidám csövegésben és állandó hangos nevetésben jelentkezett. A tiszta napfénye és az akkor éppen legszebben pompázó természet kicselelte őket a szabadba, hol kedvesebbnél-kedvesebb ártatlan tréfakkal szötké le egymást. Különösen excollalt a szűke Juczika, aki ártatlan kedves elmésségével állandó derűltségben tartotta barátóit.

Nem maradt megetté azonban a fecs Irmika sem, kinek különösen meztől, de fájdalomat nem keltő satyrikus röppentyűi szakkattak mindegyre a társaság minden egyes tagját. Ott volt a mindig szolid Olga is, a kinek mosolygó szelidége most szüntén jázsi, pajzánosságba olvadt.

A vidám társaságot Kovácsék inasának azon jelentése zavarta meg, hogy a kocsi már régen utra kőssen áll.

Az egész lány trupp azonban már annyira együtt érezte magát, hogy a szótvalás most valósággal mindeniküknek fájdalomra esett volna.

Juczika azonban, akinek a kocsi a közeli faluba kellett mennie, az ő okos eszével felfogta, hogy kár volna mindnyájuknak ezt a fájdalmat okozni s fel is találta magát gyorsan, mert a fenti hirre rögtön a következő indítványt terjesztette barátói elé.

Lányok, menjünk együtt, kocsiázzunk ki a szomszédfaluba. Gyönyörű az idő, kellemes utunk lesz.

Az indítvány egyhangu helyeslésre talált. Egy pár pillanat alatt az egész társaság már a kocsin volt a a kocsi a szajos kedvű lányokkal tovább rohogott.

Juczika jóvána beteljesedett, az utazás tekintve a helyi viszonyoktól csakugyan kellemes volt, annyira, hogy még a komolyabb kedélyű Irmikának is arcszíma a sok nevetés miatt már fájdalmat éreztek.

Ilyen hangulatba érkeztek meg Madófalvára, ahol Juczikának volt egy székely gazdasasszonyiul egy kis elintézni valója.

Itt egyszerre a lányok közül különösen

Irmikát megszállotta a komolyság és a tud vágy a tekintve, hogy nem a székelység között nőtt fel, ez alkalmat felkivánta használni, hogy egy kis ethnographicus tanulmányt tegyen.

Ebből kifolyólag elhatározták, hogy mindnyájan el fognak menni a Juczikák székely gazdasasszonyához.

Ugy is tettek.

Őrzo asszony igazi székely egyszerűséggel és azeretettel fogadta a városi kisasszony vendégeit.

Bevezette őket a nagy házba. Ott volt a szép tulipántos asztal, ott voltak a tulipántos székek, padok, tálos, de mindezek mellett legjobban megragadta a lányok figyelmét a szép magasan rakott vetett ágy. Különösen Irmika, aki mellesleg mondván még a pedagógia tudományokban is jártas, gyönyörködött a nagy ház berendezésében. Nem volt addig a székelyek között, nem ismerte ezeknek szokásait és egyéb viszonyait a így sok érdekes és kedves kérdéssel halmosta el Őrzo nénit.

Mondja csak Őrzo néni, miért csinálnak ilyen magas ágyat, hisz aki erről leesik, kitöri a nyakát? S aztán meg létrán kell oia fel menni és onnan lejönni.

Őrszi néni kedvesen mosolygott. Nos néni, nemde azért szeretik ilyen magasan rakni az ágyat, mert ugy álmukba közelebb érzik magukat az éghez? Ilyen és sok ehhez hasonló kérdéssel ostromolta Irmika Őrszi nénit a nagy fáradságába került Őrzo néninek, amíg minden ilyen kérdésre kimerítő felvilágosítást adhatott.

S amig azonban ilyen kérdésekkel sak-

latta a máskor mindig satyrikus Irmika Őrzo nénit, addig barátói ezeket az össze kérdéseket jól megjegyezve megcsinálták a feleletet Irmikának a maguk részéről is, amelyet azonban csak visszajövet adtak meg, s ezzel busásan visszaadták a tőle kapott éles röppentyűket.

Nem is volt egyébről szó hazajövetük alatt, mint a magas ágyról, amelyre létrán kell felmenni.

Ez bőséges anyagot szolgáltatott a mi kedves kár társaságunk mulattatására.

Kin Irmika bosszankodott egy kevésbé, hogy így alkalmat adott barátóinak a sok bölcsőn visszaadására.

Azonban a kedves barátói sem éltek esután vissza ezekkel az ártatlan kérdésekkel, most már csak nagy ritkán kapja feladatul Irmika, hogy hogyan is kell felmenni a székely ágyba? S miért vetik olyan magasan a székelyek az ágyat?

Igaz, felelet helyett ilyenkor is ad mindig egy-egy ripoztot, de azért nem tágítanak, az Irmika barátóinak ezután is legkedvesebb kérdései maradnak, mikor ezeket az itt tapasztalt ethnographicus ismeretek közéből veszik.

Mert hát nehéz is megfejteni a nagy talányt, miért vetik a székelyek olyan magasan az ágyat, a létra nélkül hogy is lehetne arra magas ágyra felmenni?

Igy maradt emlékeztetés a kedves kirándulás, mert a mi vidám társaságunkat ethnographicus ismeretekkel gazdagította.

P. Olga.

Ferenc volt főjegyző haláláról a indítványosta nevezett főjegyző emlékének jegyzőkönyvileg való megörökítését, mit a bizottság egyhangúlag emelt határozattá.

Asztán a napirendre tért át a gyűlés, miről a következőket jegyeztük fel.

A földmívelési miniszter az erdőtervény tervezett revíziójához a bizottságot a szükségnek vélt javaslatok megtételére híván föl, ez annak megkezdését a kir. erdőfelügyelőre bízta, ki is több rendbeli módosításokat magában foglaló terjedelmes javaslatot terjesztett a bizottság elé, amely felolvastatott, de miután a bizottság abból úgy látta, hogy az távolról sem felel meg a célnak, a szokat a roppant elvi nehézségeket, melyek miatt a törvény nem tud átmenni a gyakorlati életbe, távolról sem érinti a szokat a gyakorlati intézkedéseket, melyek a tulajdonosok jogait csaknem illuzoriussá teszik, nem igyekeznek enyhíteni éppen semmi gyakorlati értéket sem tulajdonit a javaslatnak. Ennek fogva fölke retni határozatot a földmívelési miniszter, hogy az érdekeltektől és erdőtulajdonosoktól részleteket is hallgassa meg a törvény szerelmélet rászorít fel a módosításokat azok lehető figyelembe vételével hozza majd az országgyűlésen javaslatba.

Tárgyalás alá vétett Dr. Krausz Sándor budapesti ügyvéd bejelentése, melyben a gyergyóalföldi közbirtokosokkal a tulajdonát képező erdők megvétele iránt kötött szerződésről ellátást hozta a bizottság tudomására. A bejelentés tudomásul vétetett s a 1904. évi márczius 20-án tartott közbirtokosági gyűlésnek az Alföldi község közbirtokosága tulajdonát képező erdők fállományának eladásra tárgyában hozott határozata ellen 26 birtokos által beadott fellebbezést a bizottság tárgyalásnak tekintvén, mint ilyen visszaadni határozta.

Gyergyóhalmi lakos Stolicics Zsigmond a szárazvízben tervezett erdőgazdasági vasút építésére a kereskedelmi miniszternél az engedély kiadása javaslatba hozott, miután az ellen az előzetesen megtartott bizottsági bejárásnál akadályok nem merültek fel.

Ötven dírtól lakos kércsét adott be a közbirtokosági tisztújítás sürögő elrendelése és a mostani birtokosági tanács felfüggesztése iránt.

A bizottság a kércs folytán a jármai füzösök birtokosai egy napon belül összehívandó közbirtokosági gyűlés megtartására utasította s meghagyta először is azon kérdés tárgyalását, vajjon szükséges-e a birtokosság ügyeinek külön testület által való kezeltetése? avagy nem volna-e célszerűbb azt a régi gyakorlatihoz képest a községi előjárás által kezelteni, mely tényeiért minden időben a közigazgatási hatóság által könnyebben felelősségre vonható? Mennyiben pedig ezt a közgyűlés elnevezésű, az elnök és közbirtokosági tanács nyomban megválasztandó s a lezámolás a gyűlés által kiküldendő 10 tagú tanács előtt megtartandó s az átvétel és átvétel fogantatandó, s a vizsgálattal vádolt eddigi tanács tagok ellen pedig a vizsgálattal bevezetendő.

A békási úrességben álló anyakönyvvezető helyettesi állásra Magda János megválasztott segéd jegyző kinevezése a belügyminiszternél javaslatba hozott.

Több alk-szent-imrei lakos panaszárnyává tette azon már hírlapilag is szelvéstetett szerel-mot, mely a Csikszentimre község közötti Olt-hidaknak késedolmos építése s nagy korú utak megtételére szorítása miatt a lakosságra hárult, kérvén a megkezdett építések mielőbbi befejeztetését.

Bár a bizottság maga is bolátta a panaszba tett sérelmek fennállását, de miután a kereskedelmi miniszter a vasszerkezetek biztosítására s gyárral egy kötötte meg a szerződést, hogy a faszervezet szállítása csak a hó közepén kezdődik meg, a szerződésnek a kikötött idő előtti teljesítését sürgetni a bizottság nem tartotta hatáskörébe tartozónak, minthogy különben is az már az építészeti hivatal részéről megtörtént.

Asztán többféle adóügyi felszólamlások tárgyalattak, melyek az előadói javaslatok értelmében nyertek elintézt.

Végül indítványba hozott Mihály Ferenc főjegyző elhalálozásával az erdőzeti bizottságban megüresült tagadói a egyuttal elnöki állásnak titkos szavassá utjánai betöltése. Minek eredménye az lett, hogy Becse Antal alispán a szavazatok összességével erdőrendészeti bizottsági tagul a egyuttal annak előzőből is megválasztván, a gyűlés véget ért.

A csikszentimrei kerületi betegsegélyző pénztár X. (1903) évi igazgatósági jelentése.

A csikszentimrei kerületi betegsegélyző pénztár mai napon X. évi közgyűlést tartja a igazgatóságunk ez alkalommal köteletségéhez híven tízszer számol be a pénztár évi működéséről.

A tíz év lefolyása mellett bizonyít, hogy ezen humanus intézmény, mint idegenből átültetett növény, még mai napig sem akklimatizálódott teljesen. A mi ismét arra mutat, hogy az ültetésnél nem jártak el elég szakszerűen, különösen nem vették figyelembe ami viszonyainkat, iparosaink, kereskedőink anyagi és szellemi állapotát, alkalmazottaink keresésképeségét, a segélyezésre való igényeit, ipari és kereskedelmi forrásaink elhelyezését s nem ezekre való tekintettel alkották meg a törvényt, melynek talajából ezen intézménynek mintegy kimonó, megizmosodni és felvirágozni kellett volna.

Az első és főhiba, minden esetre az volt, hogy a pénztár felállítására előtt nem gondolkodtak kellő anyagi alapról, melyből a még fiatal és szegény növény táplálkozhatnék, az állam egy fillérrel sem járult hozzá ezen intézmény felállításához nagyobb kereskedőink, gazdagabb iparosaink ugyancsak nem szettek bőkezű adományokkal a humanus intézmény megerősítésére s így ezek a pénztárak teljesen azokra a fillérekre voltak és vannak utalva még ma is, melyek az érdekelte munkásoktól és alkalmazottaktól befolyának.

Az iparosok és alkalmazottak a pénztárt magukra nézve nem jótékony alkotásnak, hanem egy oly intézménynek tekintik, mely terheit szaporítja, éppen azért, ahol csak szert ejthetik a bejelentéseket elmulasztják, a kijelentéseket elhanyagolják és a fizetéseket legtöbbször csak kényszer folytán teljesítik.

A felügyelő hatóságok szintén tehernek nézik magukra nézve az intézményt s különösen a községi jegyzők, kik annyi téren oly sok oldalról vannak igénybe véve s kiknek vállára különösen a pénztári hátralekötök behajtása jelentékeny terhet ró, nem járunk el kellő szigorral s az illetékhátralekötök behajtása legtöbbször ezen feneklik meg.

Ime ezek ma is azon panaszok, melyeket a pénztára vonatkozólag az idén is fel kell sorolnunk s éppen ez bizonyítja azt, hogy a viszonyok tíz év alatt vajmi keveset változtak ezen emberbaráti intézmény e hosszú idő alatt sem emelkedett a népszerűség azon fokára, mely egyedül lenne képes az intézménynek fennállását és felvirágzását biztosítani.

Ilyen körülmények között nem csodálkozhatunk, hogy a vidéki betegsegélyző pénztárak helyzete a múlt évben sem javult, hanem némely helyeken határozottan rosszabodott. Már évek óta kiállításba van helyezve a betegsegélyző pénztári törvény revíziója, melyről a pénztárak helyzetének javulását várják és remélik, de ez a revízió még mai napig késik s így a régi alapon még mostan is folyton küzdeni kell azokkal a nehézségekkel és akadályokkal, melyek a törvény hanyagsága folytán nap nap mellett feimerülnek.

Pénztárunk helyzetét nehezíti vármegyénknek nagy hosszúságban való kiterjedése és a vármegye központjának, mely egyszersmind a pénztár központját is képezi fekvése és a gyors közlekedési eszközök hiánya, mely miatt a széleken eső községekkel való érintkezés igen bonyolult, az az erdőben dolgozó gyárak a fozsz utak miatt csak nehezen közelíthetők meg s így a pénztári ügyek ellátása, ha nem is éppen lehetetlen, de minden esetre igen hosszal időbe kerül.

Ehhez járul, hogy bizalmi férfiakat, azaz olyan egyéneket, kik a központtól távol fekvő helyeken a pénztár ügyeit lebonyolítják, bejelentéseket és kijelentéseket, fizetéseket elfogadnak és a központba juttatják, táppénzket kibetűnek, betegjelentéseket felvesznek és orvosi segélyben és gyógyszerekben részesítik s szóval a felmeríthető összes ügyeket végzik: igen nehéz kapni s némely községekben nem is lehet.

Jelenlegi bizalmi férfiak: Gyergyószentmiklóson: *Dusdig Péter*, *Ditróban: Barabás Rajmund*, *Csikszentpéteren: Stullmüller Károly*, *Karczalván és a szomszédos községekben: Fazekas András*, *Csikszentmártonon: Bodog János*, *Alfaluban: Bencze Tamás* és *Nagy-Kászonban: László László*. Ezek a meghívottak kisebb nagyobb buzgósággal, a két utóbbit kivéve végzik is kötelesegeiket, de *Bencze Tamás* és *László László* évek óta szünetelnek.

Utóbbi mint közelebről értesültünk Nagy-Kászonból el is távozott.

A gyáraknál valamelyik gyári hivatalnok, rendszeren az igazgató vagy a pénztárnok végzi a bizalmi férfiu teendőit.

A pénztárunk kötelekékbe tartozó munkások két csoportba oszthatók, az egyik csoportba tartoznak a kézmű iparosok és kereskedők, a másik csoportba a vármegye különböző pontjain, de leginkább a központtól nagy távolságra az érszékben működő fűrészfűrészek.

Az első csoportba tartozó kézműiparosok és kereskedők lennének a pénztár tulajdonképpeni fenntartói, mert a gyárosok üzemeire, kik munkáikat névszerint jelentik be, a mint ezt a továbbiakban számokban ki fogom mutatni, rendszeren ráfizetnek.

Az első csoportba tartozók, különösen a kézműiparosok körében már évek óta egy igen aggasztó jelenséget észlelhetünk, melynek a pénztárra nézve kedvezőtlen és hátrányos következményei vannak. Ez aggasztó jelenség a kézműiparosok egy részének s azaz sem bírázunk, ha azt mondjuk, hogy nagyobb részének évről-évre nagyobb mértékben mutatózó elszegényesedése, ezt lehet észlelni az ilyeneknél alkalmazott segédek és tanácsok létszámának folytonos apadásából s különösen azon körülményből, hogy a hátralekötök ezen a legtöbb esetben nem lehet behajtani, mert egy részük elhagyja lakó helyét és kivándorol, a más rész pedig oly szegény, hogy e miatt fizetni nem tud.

Ez oldalról tehát nem igen van remény a pénztár megerősödésére.

A másik csoportba tartozó gyárakra pedig, ha az alkalmazottakat névszerint bejelentik, mindig ráfizetnek.

A gyárak dolgaról, már 1902. évi jelentésünkben megemlékeztünk s a közgyűlés jóváhagyását kértük ki az igazgatóság azon intézkedésére, miszerint három gyár igazgatóságával egyesítést kötöttünk oly formán, hogy alapszabályaink értelmében az igazgatóságok — mint a pénztár megbízottjai — kezelik a pénztár ügyeit s negyedévenként működésükből a pénztárnak beszámolnak. A gyárosok közül kettő, nevezetesen Kissing és Möhlmann s Klein Zsigmond ellen semmiféle panasz nem merült föl; ezek elvállalt kötelezeteiket a legnagyobb pontossággal s igazán a leghumanusabb módon teljesítették. A betegek orvosi segélyével és gyógyszerekkel ellátták, a munkaképtelnek kórházba szállították és ott ápolatták s mind ezeken kívül tagjaikat még rendkívüli segélyekben is részesítették s még a központi kiadások fedezésére kikötött összegeket is beszolgáltatták. Ezekkel szemben tehát azok a remények, melyeket az igazgatóságokkal szemben tápláltak teljesen revalottak. Nem így történt azonban ez a háromkúti Unió Erdőipar R.-T. gal, mert ez sem a munkásokkal szemben nem tett elég kötelezeteit, sem a pénztárral szemben elvállalt ígéretek meg nem felelt.

Több munkás az iparfelügyelő előtt panaszt tett ezen gyár ellen s így az ügy a nagyméltósági kereskedelmi miniszter ur elé került, de másfél év alatt még elintéztet nem nyert.

Mi ezt a szerződést nem titokban kötöttük, semmi olyant nem tartalmaz, mi az alapszabályokkal ellentétben állana, azonkívül bejelentettük a mélyen tisztelt közgyűlésnek, kikértük annak jóváhagyását, végül közgyűlési iratainkat 1902. évi szám alatt bejelentettük a nagyméltósági kereskedelmi miniszter urhoz való felterjesztés céljából a tekintetes városi tanácshoz, tehát mindent megtettünk a mit kötelesegtünkől kifolyólag helyesnek és szükségesnek találtunk s miután sem az I. fokú hatóság, sem pedig a nm. miniszterium közgyűlésünk akkori határozata ellen kifogást nem emelt, a szerződéseket a következő években is fenntartottuk.

Miután ezen ügy az iparfelügyelő ur kezdeményezése folytán most újlag felszínre került, jónak látjuk 1902. évi jelentésünkkel az erre vonatkozó részt szóról-szóra idézni:

Be kell számolnunk és a közgyűlés jóváhagyását kérnünk igazgatóságunk azon intézkedéséhez, mely szerint egyes gyárakkal nevezetesen a Kissing és Möhlmann gyimes rakottás és barátsói fűrészfűrészekkel, Klein Zsigmond háromkúti fűrészfűrészekkel és az Unió Erdőipar R.-T. háromkúti fűrészfűrészekkel egyesítést kötött, hogy nevezett gyárosok a betegsegélyezés ügyét az alapszabályok 118 § értelmében saját hatáskörükben intézzék, a beteg

munkások számára orvosról és gyógyszerekről gondoskodnak, a táppénzeket és kórházi költségeket, temetkezési segélyeket hordozzák s működésükről minden negyed év végén beszámolnak s számadataikat a pénztárhoz be-terjesztik s ezen kötelezettségek mellett a Kissing és Möhlmann cég fizet a pénztárnak évenként 444 korona 44 fillért, Klein Zsigmond 360 koronát, az Unió Erdőipar R.-T. pedig 400 koronát. A pénztár ezen gyárosokkal szemben fenntartja magának az ellenőrzési jogot s a munkásokkal szemben elkövetett sérelmekről megtorlás végett az I. fokú iparhatóságnak azonnal jelentést tesz.

Indokaink, melyek ezen intézkedésekre rábírták igazgató-águnkat a következők:

1. A nevezett gyárak pénztárunktól olyan távol fekszenek, hogy azok ellenőrzését és adminisztrálását pénztárunk nem teljesítheti.

2. A nagy távolság miatt egyetlen orvosi látogatás 100 koronába kerül minden egyes felmerülhető esetben; az orvosi díjakból felszaporodhat összeget s amellet egyéb kiadásokat a bejelentett kiadások után befolyó járulékokból fedezni nem lehet s e miatt a pénztár a gyárakra legtöbbször ráfizetési kénytelen.

A fentebbrak alapján kérjük, hogy igazgatóságunknak, ezen intézkedését tudomásul venni és jóváhagyni sziveskedjék.

Ehhez s dologhoz itt még csak annyit akarunk hozzá tenni, hogy mi ezeket a gyárakat úgy tekintjük, mint nagy haszonnal dolgozó intézményeket s miután a vállalkozók többnyire idegenek ezen haszonnak jobb része ki is vándorol vármegyénkől és soha ide vissza nem kerül.

Miután tehát ezek a gyárak alapszabályaink értelmében a betegsegélyezést elvállalták s a munkások fillérei mellett erre a segélyezésre a magukéból is fordítanak valamit, munkásaikkal szemben, kik kezük munkájával ezen gyárakat érdekelt mozdítják elő, csak kötelesegtükből kifolyó humanus eljárást tanúsítanak. Azért pedig hogy dus jövedelmekből egy ilyen humanus intézmény számára is juttatnak valamit, még pedig saját elhatározásuk folytán semmi kifogást nem emelhet.

Ezeket tartottuk szükségesnek az ügy újról való felszínre kerülése alkalmából elmondani s még csak annyit említenk fel, hogy a folyó évben több gyár tett hasonló szerződés kötésére ajánlatot, de mi azokat nem fogadtuk el s utasítottuk az illetőket, hogy a magas miniszterium végleges intézkedéséig összesen munkásaikat jelentsek be, még pedig név szerint.

Hogy a gyárakra, amelyek munkásaikat névszerint bejelentették pénztárunkhoz, a múlt évben is ráfizettünk, arról a pénztári napló adatai tanuszkodnak.

Még különösebben egy körülményről kell megemlékeznem, mely betegsegélyző pénztárunkat közelebről érdekli és az, hogy a helybeli közkórház igazgatósága 1902. végéig a szifilis betegek ápolási költségeiről szóló mintákat kiadás végett pénztárunknak küldvén meg a szifilis betegért 1479 korona 32 fillér ápolási költség fizettett ki, holott ezen összeget a belügyi miniszterium és célra szolgáló alapjából kellett volna a kórház igazgatóságának felvennie, illetőleg a szifilis betegek ápolási díjaitól szóló számlákat kellőleg felszerelve a belügyminiszteriumhoz megküldenie.

Az említett 1479 korona 32 fillér pénztárunknak annyival inkább is megtérítendő, mert a pénztár jelenlegi viszonyai mellett még az alapszabályokban előirt segélyezéseket is alig tudja teljesíteni, nincs tehát módjában olyan kiadásokat is hordozni, melyek a törvény értelmében a pénztárt egyáltalán nem terhelhetik.

A megtérítés iránt a kellő lépések már előzőleg megtettük s most újabb kérelem intéztetik a nagyméltósági kereskedelmi miniszter urhoz s van remény arra, hogy a kérdés méltányosan, de minden esetre pénztárunk javára fog megoldatni.

Pénztárunk egyéb viszonyairól az összeállított zárszámadás és statisztikai kimutatások számolnak be, melyek részletezését a következőkben terjesztjük a mélyen tisztelt közgyűlés elé:

a) *Tagsági forgalom.* 1902. december hó 31 én volt a pénztárnak összesen 1646 tagja, még pedig 1586 férfi és 60 női alkalmazott. A múlt év folyamán belépett a pénztárba 624 férfi és 33 nő, összesen 657 tag, meghalt 9 férfi s így volt 1903. december hó 31-én a pénztár kötelekékben 1764 férfi, 77 nő

tehát összesen 1831 tag, miből kitűnik, hogy egy év alatt a pénztári tagok száma 185-tel gyarapodott. A házilétszámról a statisztikai kimutatás tájékoztat.

b) **Betegségi statisztika.** 1903. Tartama alatt a tápdíjban és kórházi ellátásban részesített egyének száma 247-et tett ki. Tehát a múlt évi 64-gyel haladta meg. A megbetegedési esetek száma 270 volt, tehát 56-tal több, mint az előző esztendőben.

Tápdíj 2962 napra fizetett ki s így 538-al több napra mint a tavaly. A kórházi napok száma 1730 volt, tehát a múlt évhez képest 905 nappal emelkedett, a mi nemcsak a tagok számának szaporodásában, hanem különösen abban gyökerezik, hogy Gyergyószentmiklóson kórházat állítottak fel, melyet szintén igen sokan vesznek igénybe. Ez a körülmény a pénztár kiadásait olyan mértékben emeli, hogy ha a kórházi díjak különösen a gyergyói kórháznál, melynél a napi ápolási díj 164 fillér, nem mérsékeltek, a pénztár fennállása a jelenlegi fizetési alap mellett teljes lehetetlen lenne.

A felfolt 1903-ik évben gyermekágyi segély 12 noi tag részére utaltatott ki s a gyermekágyi napok száma 336 volt s így 8-al több nő részesült gyermekágyi segélyben s a gyermekágyi napok száma 224-el emelkedett.

Ingyen orvosi segélyben és gyógyszerekben részesül 852 tag és 91 családtag, tehát 91 taggal több és 28 családdal kevesebb mint az elmúlt évben.

A tagági forgalom és betegségi statisztikából kitűnik, hogy a tagok szaporodása koránt sem áll arányban a segélyezés mérvének növekedésével, amit egyébiránt a forgalmi kimutatás még szembetűnőbben bizonyít.

c) **Forgalmi kimutatás.** 1903. folytán összes bevételünk volt 14240 korona és 07 fillér, tehát 890 korona és 81 fillérrel több mint a múlt évben.

A kiadások összege: 13360 korona 28 fillér, tehát 2049 korona és 01 fillérrel több, mint az előző évben s így 890 korona 81 fillér bevétel többlet továbbára a kiadások 2049 korona és 01 fillérrel szaporodtak ami fentebbi állításunk mellett tesz tanuságot.

A kiadások a következőleg oszlottak meg: segélyezésre kiadott 10896 korona 88 fillér, tehát a múlt évinél 719 korona és 63 fillérrel több mint a múlt évben.

A tisztviselők fizetésére 901 korona és 04 fillér adatott ki, e szerint 260 korona 12 fillérrel kevesebb mint a tavaly, ami abban leli magyarázatát, hogy a pénztárnoki állást ellenőr és titkár együttesen töltötték be s így a pénztárnoki fizetés nagyobb része a pénztár számára megtakarított.

Látva a stagnáló, vagy csak kismértékben emelkedő bevételekkel szemben a kiadások segélyezési részének nagy mértékű szaporodását, indítatva kezdők magunkat arra, hogy felhívjuk a közgyűlést a fizetési alap és más illeték emelésére, mert másképp a pénztár további fennállása nem lesz biztosítva, amennyire a terhek évről évre annyira szaporodnak, hogy azok viselésére a pénztár jelenlegi helyzetében azaz ha továbbra is ilyen anyagi viszonyok között marad, teljesen képtelen lesz.

A kimutatásból az is kitűnik, hogy a tisztviselők fizetési nem jutalmazták azon munkát, melyet azoknak végeznie kell s így a fizetéseket emelni kell. Azonkívül a pénztárnoki állást az irnoki állás megszüntetésével és egy olcsó szolgáló állás felállításával úgy kell szervezni, hogy megfelelő fizetés mellett (1000 korona) olyan megbízható pénztárnokot kell választani, ki mindennap déli 3 óráig, délután legalább 2 óráig a pénztárba tartózkodjék és az irnoki teendőket is végezze.

d) **Vagyon-mérleg.** Az 1903. év végéről összeállított vagyon-mérlegünk 7468 korona 82 fillér terhet, 12893 korona 36 fillér vagyont s így 3695 korona 55 fillér tényleges vagyont mutat föl, mely vagyon azonban a hátralekoltos illetékekben rejlik, tehát csak akkor vehető számításba, ha azok a hátralekoltos behajthatók lesznek. Az összes hátralekoltos 9650 korona 37 fillér, mely behajtás végett még ez év július havában áttételt a tekintetes városi tanácshoz, mint I. fokú iparhatósághoz.

A pénztár helyzetén okvetlen segíteni kell, a jövedelmeket fokozni, a terheket apasztani, mire nézve utasítani kell a megválasztandó igazgatóságot, hogy folyamodjék segélyért a nagyméltóságú kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez.

Még csak azt említhetjük föl, hogy úgy az igazgatóság, mint a felügyelő bizottság man-

dátuma lejárván, a jelen gyűlésen újra kell választani.

Ezek után kérjük jelentésünk szives tudomásul vételét s az abban foglalt indítványok határozattal emelését.

Csikszereván, 1904. július 31-én.

Flép Sándor, Lakatos Mihály, elnök, titkár.

K Ü L Ö N F É L É K .

— **Kirendelés.** Az igazságügyi miniszter a csikszerevai kir. törvényszék területére vizsgáló bírót László Géza kir. törvényszéki bírót rendelte ki.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatási miniszter Lakatos Mihály, Kelemen Ilona csikszerevai állami elemi iskolai tanítónőt a dicső szentmártoni állami elemi iskolához jelen minőségben áthelyezte.

— **Kinevezés.** A vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter Balazséné Tauber Rozsá kézdvasvárhelyi állami elemi iskolai tanítónőt a XI-ik fizetési osztály 3-ik fokozatába segéd tanítónővé kinevezte.

— **Áthelyezés.** A vallás és közoktatási miniszter Jankovics Viktoria verespataki állami elemi népiskolai tanítónőt a csikszerevai állami elemi iskolához áthelyezte.

— **Új köröves.** A kásznai 5 községben Konecs Viktor lemondása folytán üresedésben lévő körövesi helyre a közegészségi körhöz tartozó községek képviselőtestületei Szigethy József nevű szigorú orvost választották meg ideiglenesen egy évi idő tartamra, feltételül szabták, hogy ez idő alatt szerezzék meg az orvostudori oklevelet.

— **Tanító választás.** A csikpálfi általános segélyezett községi népiskolánál nyugalmába vonult Buttyán László tanító helye választás útján a múlt szombaton töltött be Császár Nándor kir. tanfelügyelőségi tolnok elnöke alatt. Az állásra öt tanító pályázott, kik közül Márton Mihály gelenczei tanító választott meg szavazattöbbséggel.

— **Esküvő.** Csikpálczai születési Tamás Mihály gyógyszerész, ki középiskolai tanulmányait a csikszomlyói róm. kath. főgimnáziumban végezte, f. hó 18-án tartja esküvőjét Fejér Rózsikával, Fejér Sándor és neje leányával a püspökládányi ev. ref. templomban.

— **Halálozás.** Dicső szabadságharcunk elő alakjai rohamosan fogynak, ma-holnap alig lesz közülök egy-kettő, ki unokának a nagyjidő eseményeit elmondja. Csikvárdolfaiban is még csak három voltak életben a 48/49-beli honvédek közül s most már csak egy maradt, mert a múlt héten temették el a lakosság általános részvétel mellett Bezze Ferenc és Császár István volt honvéd tiszteket, kik közül utóbbi hosszabb időig a községi közgyűlési tiszteket is viselte.

— **Egy fiatal székelypap kinevezése Bukovinába segédlelkészre.** Bukovina Iszrenegits községet alkotó, nagyjából a székely földről kiszármazott csángó magyarok székelybent kaptak segédlelkészül. Gyimesi Bilint Pétert, aki teológiai tanulmányait a gyulafehérvári papárvédelében végezte s jelenleg 26 éves, a lengyeli érsekség az erdélyi egyház meggyől átvétel, Iszrenegitsre segédlelkészre nevezte ki. Mint hogy pedig az osztrák kormány nevezettnek fizetését addig nem folyósítja, míg az osztrák állampolgári jogot meg nem szerzi, most a magyar állam kötelekeiből való elbocsátásáért folyamodott.

— **Halálozás.** Id. Portik Lajos egyházközségi főgondnok, 48-as honvéd-főhadnagy és törvényhat. bizottsági tag f. hó 6-án Gyergyócsomafalván elhunyt. Vele a dicső korszaknak egy nemes bajnoka szállott sírba, s ismét kevesebb lett azoknak a száma, kiket jól esett közöttünk látnunk, tisztelnünk és szeretnünk. Haláláról a család a következő gyászjelentést adta ki. „A sziv legmélyebb fájdalommal jelentjük, hogy a jó férj, gondos családapa, nagypapa és rokon id. Portik Lajos egyházközségi főgondnok, 48-as főhadnagy, Csikvárm. törvényhatóságának tagja, tiszteletbeli főbíró és nagybirtokos munkás életének 82-ik, második holdog házasságának 37-ik évében, folyó évi szeptember hó 6-án, d. u. 4 órákor végelgyengülés következtében, a hallotti szentegyház általános felvétele után, az Urban csendesben elhunyt. Drága halottunk földi részvi folyó év és hó 8-án, d. u. 2 órákor fognak a róm. kath. temetőben örök nyugalomra helyeztetni, lelkéért az engedelmű szent mise-áldozat 9 én, d. e. 8 órákor fog az egkek Urának bemutatni. Az örök világosság fénykedjék neki! (Gyergyócsomafalva, 1904. szeptember 6. A gyászoló család.

— **A vármegyei főjegyzői állás betöltés.** A törvényhatóságnak a jövő hónapban megtartandó öszi rendes közgyűlésén fog az üresedésbe jött főjegyzői állás betölteni, mint hogy arra a pályázat október 10-iki határidővel már kiíratott. Ezen választással kapcsolatban a hirdetményből láthatólag más alsóbb rendű állás, esetleg állás is lehetnek betöltendők s így azokra is combinateve a pályázati kérvények beadhatók. Hogy minő állások fognak az alkalommal üresedésbe jönni s egyúttal betölteni, az egyelőre s legalább addig kétséges, míg a most már valószínűleg meginduló választási mozgalom valamely irányban ki nem csucosodik, mert hiszen nincs kizárva az az eshetőség is, hogy jelenleg közgazgatási szolgálatban nem álló egyén szintén pályázzik a főjegyzői állásra, kinek megválasztása esetén más állás betöltése szóba nem jöhetne, de hogy ez az eset elő álljon, arra alig lehet komolyan számítani, mivel tekintettel arra, hogy a közgazgatásnál az előlépési viszonyok igen nehezek s 10—15 évi szolgálat után is alig jut egyik vagy másik akkor helyezésbe, hogy magasabb és jövedelmesebb állást foglalhasson el, a méltányossági tekintetek megkövetelik, hogy a jelenleg szolgálatban álló tisztikar sorából töltessenek be a megüresült és megüresülő állásokat.

— **Mária nevünnepe.** Ragyogó szép időben, óriási néptömeg részvételével mellett folyt le vasárnap Csikszomlyón a szokásos Mária-büszu, mely csaknem második kiadása szokott lenni a pünkösdi nagy búcsúnak azon kivétellel, hogy azon hiányoznak a processziós körmenetek. Még XIII. Leozse papa által Mária napjára, valamint annak nyolczadára teljes búcsu lévén engedélyezve mindazon ájtatos hívőknek, kik az anyaszentegyház szándékára elvégzett gyónis és áldozás után imádkoznak, különösen a gyónás száma szokott ilyenkor nagy lenni, mint volt ezúttal is. Szombaton délkor megkezdődött a néprádai bevonulása Somlyóra ájtatos imádság és Máriaének zengedése mellett különösen a távolabbi felcsiki és gyergyói részekből úgy, hogy a délutáni vespernyén a tágas templom már szűfölvé volt bucsú-nappal, kik az éjszakai részt a szállásokon részt a Kis-Somlyó hegyén lévő kápolnáknál imádkozással és szent énekek éneklésével töltötték. Vasárnap egész a beharangozásig csak úgy ömlött be a nép a községbe s ezek között az örmény katolikusoknak nagy száma, a mely különösen nagy tisztelettel viseltetik Mária iránt. Minden szabadtér és utval szorongásig felt meg szekerekkel, a templomba pedig alig nygode fért be a bucsú-népnek. Az isteni tiszteletben, melyen a szent misét Murányi Kálmán felcsiki kerületi főesperes celebrálta fényes segédlettel, Korödi Bérad szerzetes, tanítóképzési tanár az ő érezes hangján nagylatású szónoklatot tartott Máriaéről, melylyel sokak szeméből könnyeket esalt ki. A Somlyón évenként tartott szokott külföldi bucsuk sorozata ezzel beazult.

— **Köpe-rectificatio** városunkban 1904. 5. évre megtörtént. A kivétési listjstrom a városi tanács hoz már át is küldött, hol az 1904. szept. 15. től kezdve 15 napig közszemlélre kitettett és a hivatalos órák alatt az érdekeltek megtekintethetik; egyúttal értesíti a városi tanács a közönséget, hogy ez idő alatt a kivétel ellen esetleges észrevételeket és felszólalásokat irásban a helybeli plebania hivatalhoz annál inkább adják be, mert a később érkezett felebbesések figyelembe nem vétetnek.

— **Az igazságügyi palota bebutorozása** nem igérkezik könnyűnek, ha az igazságügyi kormány nem tör el attól a tervétől, hogy csupán 12000 koronát ad e célra. Ez összeg egy előkelőbb állású ur család butorozására való, ugyan hogy lehet ezzel egy ilyen hatalmas épületet butorozni, habár többnyire csak hivatalos helyiségeknek és közpészterűsítjék a kormányt, hogy az lenne a legnagyobb pazarlás, ha silány berendezés által minden évben újabb és újabb összegek lennének szükségesek a tartozásra. Még aztán fényes palotában rossz butorzat igazán különös lenne!

— **Husfogyasztási szövetkezet csikszerevadában.** Amint örömmel értesülünk Fejér Sándor főszolgabíró elnöke alatt Csikszerevadában „Husfogyasztási szövetkezet” alakult melynek feladata lesz nemcsak a szövetkezet tagjait, hanem a várost, sőt a vidéket is főm és hentes üzlet közepébe tartozó minden nemű hus-félével ellátni. Kétszerezsen örvendhetünk ezen most, a mikor látjuk, hogy a szarvasmarha megolelása dacára is, a bus még mindig a régi magas áron áll. A szövetkezet alapitókéje 6000 kor. és egy részvénynek az ára 100 korona, s így jelenleg 60 részvényest számlál a szövetkezet.

— **Új pénztárat Csikszerevadában.** Városunk új pénztárat van készülőben, Központi takarékpénztár r. t. Csikszereva cég alatt. Az alapítók már a felhívást sőt az alapszabály tervezetet is ki bocsátották. A részvények jegyzése folyik.

— **Kossuth-szobor Gyergyószentmiklóson.** Mint a gyergyói lapokból értesülünk nemes és hazafias ezült tűzött maga elé az a bizottság, melynek diszelüköi: Lázár Menyhért és Ferenczi Károly, elnökei Csiky Dénes és dr. Lázár János, alelnökei Czifra Mihály, Boér Kálmán, Fejér Dávid dr., Tiltcher Endre dr., Kálmán István és Petracscics Emil, titkárja Fodor János, jegyzője Puskás Adolf, ellenőre Czifra János, pénztárnoka Drótos Jenő és tagjai a gyergyói községek előkelőbb 100 egyéniség. Kossuth Lajos atyánknak akarnak szobrot állítani, s e célra már össze is gyűjtötték 567 kor. 56 fillért. Nem kételkedünk, hogy a hazafias eszme meg is valósul, a miről a bizottság tagjainak névsora is kezeskedik.

— **Külföldi egyén mikor szereshet községi illetőséget?** Az utóbbi időben a külföldről különösen az izraeliták nagy számban vándorolnak Magyarországra letelepedés céljából a nyernek az illető községek előjáróságai közönsége miatt nem csak a lakhatásra engedélyt, hanem az állampolgárság megszerzése előtt illetőségi elismerést is. Vármegyék egyik községébe bevándorolt izraelita közelebbi magyar állampolgárság elnyeréséért folyamodva, a honosság iránti jogosultságot községi határozattal igazolta, mely szerint ő már a község kötelekeibe is szabályszerű határozattal fel lett véve. A helygymiszter a kértet nem csak elutasította, hanem az illető községnek a községi kötelekebe való felvétel iránti határozatát is megsemmisítvén kimondotta, hogy külföldi honos, beföldön illetőséget nem szereshet, a község kötelekebe fel nem vehető és ez csak kitátásba helyezhető mindaddig, míg az illető a magyar állam kötelekebe való felvételét ki nem eszközölte. Az esetet műhatatás végett a községi előjáróságok figyelmébe ajánljuk.

— **Kedvesmónyes utazás a székely kiállításra.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara által október 23-tól 31-éig Marosvásárhelyt rendezendő kerületi iparos segéd és tanonc munkakiállítás látogatására utazó iparos mesterek, iparos segédek, munkások és tanoncok részére, akik Csik, Háromszék, Marostorda és Udvarhely vármegyék területén laknak a kereskedelemügyi miniszter III-ik kocsiosztályon felára utazási kedvezményt engedélyezett. Igazolványokat ily kedvezményes vasúti jegyek váltására a marosvásárhelyi kereskedelmi és ipar kamara küld. Folyamodni lehet szeptember 25. éig az ipartestület, iparos egyesület, vagy iparos ifjúsági egyesület útján. A hol ily testületek nincsenek a műhely főnökök is bejelenthetik a kiállításra utazókat. Az utazási kedvezményt azok a mesterek, segédek, munkások és tanoncok is igénybe vehetik, kik nem kiálltak.

— **Tenyészállatok eladása.** A csikvármegyei gazdasági egyesület magyar-erdélyi törzsgyűlése feloszlatatván, az egész állomány együtt, vagy darabonkiut szeptember hó 27-én és 28-án a gazdasági gép- és eszközkészítés alkalmával, a csikszerevai földműves iskola gazdasági buján tartandó nyilvános árverésen eladták. **Eladásra kerül:** 1 tenyészbika, 2 drb. 2 éves és 2 drb. 1 éves bika tinó, 17 drb. tenyésztehén 16 drb. szopó borjuval, 9 drb. 1—2 éves üszó, 12 drb. 1—2—3 éves ökrö tinó. Ugyanekkor eladásra kerül: 1 drb. tenyészkan, 3 drb. tenyészkoeca, 6 drb. süllő, 3 drb. választott malacz és 7 drb. 6 hetes malacz, mindannyi kisjárnó és pankotai keresztezésű mongolica. Csikvármegyei gazdáknek a szarvasmarhák háromszori részletfizetésre is eladatnak, de a vételár egy negyed része az átvételkor azonnal lefizetendő, a hátramaradó összegről pedig kötelezően állítandó ki. Csikszereva, 1904. szeptember 8-án. A gazdasági egyesület igazgatósága.

— **Olajszállítás.** A marosvásárhelyi kereskedelem és iparkamara tudatja, hogy az 1905. január 1. től 1907. évi december hó 31-éig tartó időben évenként szükséges: 4000 a tisztasávy henger olaj, 1800 q. csontolajjal vegyített és eddig „Stein” olaj név alatt ismert ásvány henger olaj, 600 q. lepárolt ásványolaj, 21600 q. (Vulkán) lepárolatlan ásványolaj, 800 tisztító olaj, 20000 q. gázolaj; 35. q. henger kenő olaj tulhevitett gőzzel hajtott műhelyi üzemgépek kenésére és 20 q. hengerolaj Veatinghousefélé fekéhez szállítását nyilvános árverésen biztosítja, melyre a pályázatot folyó évi szeptember 21-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak anyag és feltárbeszerzési szakosztályában adandók be.

